

Kolm apelsini laulsid Estonia laval lõbusas revüüs

FOTO: HARRI ROSPU/ESTONIA

EEJOT PÄEVALAHT 01.02.10

OOPER

Lavastuse aktivapoo-
le jäid muu hulgas
vihjed 21. sajandi
poliitilisele eliidile.

Ruth Alaküla, Andres Laasik
kultuur@epl.ee

Estonia uuslavastust võib pida-
da teatri võiduks kas või sellepä-
rast, et keerulisele materjalile,
mida Prokofjevi „Armastus kol-
me apelsini vastu” on, ei ole alla
jäänud. Vaieldavusi on palju,
kuid põhiosas on sündinud ter-
viklik, isikupärane ja ette võetud
laadis välja peetud lavastus, mi-
da etendatakse noorusliku innu
ja pühendumusega.

Moskvast laenatud lavastaja
Dmitri Bertman on innustanud
soliste tegutsema ühtses ans-
ambelis ja etendama oma näge-
must Prokofjevi teosest. Lavas-
taja antud võit on tunda iga
laulja loodud kujus, liigutustes,
hääles. Tegemist on moodsa
ooperiteatriga, kus tehakse pa-
nus teatud kontseptsioonile ja
ühtsele teose mõistmisele. Seda

ellu viies on võimalik saavutada
edu või kukkuda läbi. Oleneb
sellest, kui adekvaatne on kont-
septsioon.

Üks lavastuse huvitav konks
peitub Truffaldino (keda esieten-
dusel laulis Urmas Põldma)
kostüümide vahetuses. *Comme-
dia dell'arte* maskitegelased tea-
dupärast esinesid ühes kostüü-
mis, mis oli nende jaoks kui sot-
siaalne nahk. Nüüdne Truffaldi-
no ilmub vaatajate ette välisilme-
ga, millel on variatsioonid. Vähe
sellest, Urmas Põldma tegutseb
laval säravalt, vedades justkui
tantsides tegelaskuju välist plasti-
list joonist. See kõik on haarav ja
ühtaegu meelelahutuslik. Ent kas
see haakub muusikalise karakte-
riga, mille Põldma niisamuti Pro-
kofjevi nootidest lõbusal kombel
välja võlub? Pigem tuleb välja, et
on olemas üks terviklik muusika-
line Truffaldino karakter ja mitu
erinevat plastilist, mille lavastaja,
koreograaf ja kunstnikud on ette
kirjutanud. Õnneks hoidis orkes-
ter karakterite mängu koos.

Samasugune harali areng
peitub ka Mart Madiste lauldud
Printsi rollis. Prints on lisaks eri
kostüümide kandmisele ka oma

tegevuses väga erinev. Ooperi
ekspositsioonis on ta vi-
deomängus äraolev nooruk. Hil-
jem on ta melanhoolne kangela-
ne ja seejärel kolme apelsini kin-
nisidee käes vaevlev armastaja.
Kõiki neid eri karakteriseisun-
deid saadab muusikaline rolli-
materjal, millest laulja kasvatab
valmis nii esimese armastaja ku-
ju kui ka ta paroodia.

Vähenaljakas palagan

Lugu melanhoolsest printsist,
kes otsib koos oma narriga isik-
likku õnne, on leidlikult ja nõt-
kelt esitatuna täiesti olemas. Aga
mis on selle loo konflikti juured?
Kus on dramaatiline konks, kus
pila?

Prokofjevi „Armastust kolme
apelsini vastu” võib täiesti vabalt
pidada üliandeka helilooja noo-
repõlvevallatuseks, millest pais-
tab tahe luua teisiti kui seni
kombeks. Nii et paroodilise ele-
mendiga oleks justkui võimatu
üle pakkuda. Bertmani lavastus
on kui kihiline hoidis, kus meis-
terlikult liikuv koor on õnnestu-
nud burlesksete õukondlaste ja
palaganlike meedikutena lavale
marineerida. Kokku on kuhjatud



Truffaldino (Urmas Põldma) ja Prints (Mart Madiste) ilmuvad lavale mitmes eri kostüümis.

koomiliste žanrite elemente, kuid paradoksaalne küll: nalja saab vähe. Tõeliselt naljakas on vaid teise vaatuse Truffaldino ja Kokatari (Mart Laur) duett, kus pääseb maksvusele rahvalik huumor.

Huvitaval kombel on põnevamad ja veenvamad karakterid sündinud just väiksema rollimaterjali põhjal. Väino Puura laulis Maag Celio rolli, milles sädeles teatud veidrus. Läbivad tegelased kippusid seevastu lavastuse ja omaenese rolli välises kirevuses selgust kaotama.

Tegevus on antud edasi õhuliselt ja kergelt. Justkui oleks tegemist lennuka revüüetendusega, kus menetletakse eelkõige just tühiseid pilateemasid. Õukondlikku vandenõu toimetavad Leandro (Jassi Zahharov) ja Printsess Clarice (Helen Lokuta) laulavad oma pahelisi tegelasi värvikalt. Ent selget dramaatilist vastasseisu, kus oleks kaalul riigi saatus, lavastuses ei teki.

Väga selge on lavastuses peituv poliitiline sõnum, mis väljendub õukonnamängude kaasajastamises. Tegemist ei ole mitte muinasjutulise Gozzi keskonnaga, vaid järjekindlate 21. sajandi poliitilisele eliidile tehtavate vihjetega. See on Berlusconi ja Putinit maailm ja kuna ka Eesti poliitikas võib täheldada putinismi ilminguid, ei ole

lavastuse poliitiline tasapind meiegi ühiskonnale võõras. Saatiiriks oleks seda paljuvõitu nimetada, kuid sinnapoole küll. Poliitiline sõnum läheb igal juhul lavastuse aktiivasse.

Pole mingi saladus, et Bertman kasutas Estonia teatri lavastust tehes oma Moskva teatris loodud lavakujundust ja kostüüme. Kujundus oli neutraalne ja pakkus lava liigendamise võimalusi. Kuid kostüümid olid üldiselt üks õnnetus, just peategelaste rolli loomise seisukohast.

Revüüetenduse tarbeks loodud kostüümidenä oli aga tegemist väljapaistva tööga. Bertmani pingutus Prokofjevi ooperiga on läbimõeldud ja süsteemne. Kuid jääb küsimus, kas Prokofjevit saab ka sügavamalt näha ja mängida. ●

Ooperilavastus

**„Armastus kolme
apeisini vastu”
Sergei Prokofjev**

- Muusikaline juht: Arvo Volmer
- Lavastaja: Dmitri Bertman
- Osades: Priit Volmer, Mart Madise, Helen Lokuta, Jassi Zahharov jt
- Esietendus: Estonias ja ETV-s 28. jaanuaril